

Sygn. akt I UK 110/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jolanta Frańczak

SSN Halina Kiriło

w sprawie z odwołania G. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.

z udziałem zainteresowanych: A. G., R. Ł., J. S. i „V.” Spółki z o.o. w L.

o składki,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 10 maja 2018 r.,

skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 15 marca 2016 r., sygn. akt III AUa [...],

**uchyła zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...], pozostawiając temu
Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. decyzją z 31 grudnia 2009 r. stwierdził, że G. G. odpowiada całym swoim majątkiem za zobowiązania „„V.”” Spółki z o.o. z siedzibą w L. z tytułu: (-) składek na ubezpieczenie społeczne za okres od maja 2003 r. do października 2003 r. oraz za luty 2004 r., (-) składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od października 2002 r. do października 2003 r. oraz za luty 2004 r., (-) składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za lipiec 2002 r., od października 2002 r. do października 2003 r. i za luty 2004 r., a także z tytułu kosztów egzekucyjnych oraz odsetek od należności składowych na łączną kwotę 114.353,06 zł.

Od tej decyzji odwołał się G. G., zaskarżając ją w całości.

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z 20 lutego 2013 r. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. w ten sposób, że stwierdził, iż odwołujący się G. G. nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania „„V.”” Spółki z o.o. w L. z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za okres od maja 2003 r. do października 2003 r. oraz za luty 2004 r., składek na ubezpieczenie zdrowotne za okresy od lutego 2001 r. do kwietnia 2001 r. i od października 2002 r. do października 2003 r. oraz za luty 2004 r., a także składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okresy od lutego 2001 r. do kwietnia 2001 r., od listopada 2001 r. do lutego 2002 r., za lipiec 2002 r., za okres od października 2002 r. do października 2003 r. oraz za luty 2004 r., a także z tytułu kosztów egzekucyjnych oraz odsetek od należności składowych w łącznej wysokości 114.353,06 zł (punkt I.) oraz zasądził od organu rentowego na rzecz odwołującego się i zainteresowanych R. Ł., J. S. i A. G. kwoty po 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt II.).

Rozpoznając sprawę na skutek apelacji organu rentowego, Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 16 stycznia 2014 r. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w pkt II. w ten sposób, że zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. na rzecz zainteresowanych kwoty po 1.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, oddalił apelację w pozostałym zakresie i zasądził od organu rentowego na rzecz G. G. kwotę 2.700 zł oraz na rzecz zainteresowanych R. Ł., J. S. i A. G. kwoty po 900 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] wniósł organ rentowy.

Sąd Najwyższy, wyrokiem z 18 marca 2015 r., I UK 271/14 (LEX nr 1682200), uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Ponownie rozpoznając sprawę, Sąd drugiej instancji podkreślił, że zaskarżona decyzja, z naruszeniem art. 118 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 800 ze zm.), przenosi na wnioskodawcę odpowiedzialność za zaległości składkowe „„V.”” Spółki z o.o. powstałe w miesiącach od lipca 2002 r. do października 2003 r. Decyzja została bowiem wydana 31 grudnia 2009 r., a zgodnie z art. 118 § 1 Ordynacji podatkowej nie można wydać decyzji o odpowiedzialności podatkowej (także składkowej) osoby trzeciej, jeżeli od końca roku kalendarzowego, w którym powstała zaległość podatkowa (składkowa), upłynęło 5 lat (por. wyrok Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2008 r., II UK 151/08, OSNP 2010, nr 11-12, poz. 146). Możliwe było więc jedynie przeniesienie na wnioskodawcę odpowiedzialności za zaległości składkowe „„V.”” Spółki z o.o. powstałe w lutym 2004 r., ponieważ te nie uległy przedawnieniu. Natomiast wobec tego, że wnioskodawca nie kwestionował istnienia przesłanek do przeniesienia na niego tej odpowiedzialności na podstawie art. 116 § 1 i § 2 Ordynacji podatkowej (ponieważ pełnił funkcję członka zarządu „V.” Spółki z o.o. w lutym 2004 r., kiedy doszło do powstania zaległości w płatnościach składek a ich egzekucja okazała się bezskuteczna wobec płatnika), ani też, będąc reprezentowany przez fachowego pełnomocnika, nie powoływał się na żadne przesłanki egzoneracyjne, o jakich mowa w art. 116 § 1 pkt 1 i 2 Ordynacji podatkowej, nie było podstaw do zmiany decyzji odnośnie do należności składkowych za luty 2004 r. Tym niemniej podkreślić należy, że z protokołu przesłuchania w ZUS z 31 marca 2006 r. wynika, iż wnioskodawcy z chwilą objęcia funkcji prezesa zarządu znana była sytuacja finansowa „V.” Spółki z o.o., wiedział bowiem o długach Spółki, które powstały jeszcze w 1998 r. oraz o fakcie zaprzestania spłaty zobowiązań w 2003 r., chociaż do siedziby Spółki przychodził raz w miesiącu. Nie zgłosił też przed zbyciem 6 września 2005 r. udziałów w Spółce

wniosku o ogłoszenie upadłości lub wszczęcie postępowania układowego. Jego subiektywne przekonanie, że niespłacanie długów jest spowodowane przejściowymi trudnościami, nie ma znaczenia dla oceny przesłanek egzoneracyjnych.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny w [...], wyrokiem z 15 marca 2016 r. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w K. z 20 lutego 2013 r. w pkt I. i stwierdził, że G. G. ponosi odpowiedzialność za zobowiązania „V.” Spółki z o.o. z siedzibą w L. z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za luty 2004 r., a w pozostałym zakresie oddalił odwołanie (punkt I.), ponadto zmienił zaskarżony wyrok w pkt II. w ten sposób, że zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. na rzecz zainteresowanych R. Ł., J. S. i A. G. kwoty po 1.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II.), wreszcie oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w pozostałym zakresie (pkt III.) oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. na rzecz G. G. kwotę 4.500 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego i kasacyjnego oraz na rzecz zainteresowanych R. Ł., J. S. i A. G. kwoty po 900 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Pismem z 10 maja 2016 r. organ rentowy wniósł, w trybie art. 352 k.p.c., o rozstrzygnięcie wątpliwości co do treści punktu I. sentencji wyroku Sądu Apelacyjnego z 15 marca 2016 r., ewentualnie o jego sprostowanie w trybie art. 350 k.p.c. W uzasadnieniu wniosku organ rentowy podniósł, że użyty w punkcie I. wyroku zwrot „w pozostałym zakresie oddala odwołanie” jest sprzeczny z początkową treścią punktu I. sentencji i jest niepotrzebny w związku z punktem III. sentencji, oddalającym apelację organu rentowego w pozostałym zakresie.

Pismem z 8 lipca 2016 r. organ rentowy złożył skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z 15 marca 2016 r. Jako podstawy kasacyjne wskazał naruszenie: art. 325 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez wydanie wyroku wewnątrznie sprzecznego w punktach I., II., III. i IV., powodującego niemożliwość jego wykonania w postępowaniu egzekucyjnym wskutek rozstrzygnięcia o żądaniach stron w sposób wzajemnie wykluczający się, których (sprzeczności) usunięcie jest niemożliwe na podstawie analizy

uzasadnienia wyroku. Organ rentowy zarzucił także naruszenie art. 98 § 1 k.p.c. przez uznanie ZUS za stronę przegrywającą sprawę, co nie znajduje uzasadnienia z uwagi na występujące w wyroku sprzeczności.

Skarżący (organ rentowy) wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie na rzecz wnoszącego skargę kasacyjną kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skargi kasacyjnej skarżący podkreślił, że w decyzji organu rentowego z 31 grudnia 2009 r. ustalono odpowiedzialność odwołującego się jako członka zarządu za należności składkowe „V.” Spółki z o.o. z tytułu ubezpieczenia społecznego za okresy od maja 2003 r. do października 2003 r. i za luty 2004 r.; z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego za okres od października 2002 r. do października 2003 r. i za luty 2004 r., z tytułu składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za lipiec 2002 r., za okres od października 2002 r. do października 2003 r. i za luty 2004 r. Odwołanie zostało wniesione od całości tej decyzji. Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie i stwierdził, że odwołujący się nie ponosi odpowiedzialności z tytułu składek za okresy wymienione w decyzji. Sąd Apelacyjny w zaskarżonym wyroku, zmieniając wyrok Sądu Okręgowego, uznał, że odwołujący się jest odpowiedzialny za należności składkowe za luty 2004 r., a w pozostałym zakresie odwołanie oddalił. Takie rozstrzygnięcie powoduje, że stroną wygrywającą proces w całości jest organ rentowy, co stoi w sprzeczności z pozostałymi punktami sentencji wyroku, zwłaszcza z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania za wszystkie instancje.

Postanowieniem z 29 sierpnia 2016 r., wydanym już po wniesieniu skargi kasacyjnej, Sąd Apelacyjny w [...] sprostował oczywistą omyłkę zawartą w punkcie I. wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z 15 marca 2016 r. w ten sposób, że wykreślił słowa: „a w pozostałym zakresie odwołanie oddala” i w ich miejsce wpisał słowa: „i w tym zakresie odwołanie oddala”. Oddalił jednocześnie wniosek o wykładnię punktu I. zaskarżonego wyroku. W uzasadnieniu postanowienia Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że oczywisty błąd wynikał z niefortunnej redakcji sentencji wyroku, co niewątpliwie wypaczyło intencję Sądu w tej części rozstrzygnięcia. Zdaniem Sądu Apelacyjnego sprostowanie orzeczenia nie prowadzi do niedopuszczalnych

przekształceń rozstrzygnięcia, lecz usuwa jedynie sprzeczność w nim zawartą. Oczywistość omyłki w pkt I. potwierdza pkt III. wyroku, oddalający apelację w pozostałym zakresie.

Organ rentowy, po doręczeniu mu odpisu postanowienia o sprostowaniu sentencji wyroku, wystąpił do Sądu Apelacyjnego o przywrócenie terminu do uzupełnienia skargi kasacyjnej od wyroku z 15 marca 2016 r. o zarzut naruszenia art. 350 § 1 k.p.c. Jednocześnie złożył pismo z uzupełnieniem skargi kasacyjnej, zawierające dodatkową podstawę kasacyjną – naruszenie art. 350 § 1 k.p.c. przez wykorzystanie instytucji sprostowania orzeczenia do usunięcia merytorycznego błędu w sentencji zaskarżonego skargą kasacyjną wyroku z 15 marca 2016 r., a w konsekwencji doprowadzenia do zmiany rozstrzygnięcia co do istoty sprawy. Mając na uwadze dodatkowy zarzut w ramach procesowej podstawy skargi kasacyjnej, organ rentowy wniósł o rozpoznanie przez Sąd Najwyższy postanowienia z 29 sierpnia 2016 r., niepodlegającego osobnemu zaskarżeniu w drodze zażalenia, a według skarżącego mającego wpływ na rozstrzygnięcie sprawy.

Sąd Apelacyjny w [...] nie rozpoznał formalnie wniosku o przywrócenie terminu do uzupełnienia podstaw skargi kasacyjnej, lecz przekazując do Sądu Najwyższego pismo organu rentowego zawierające uzupełnienie skargi kasacyjnej, zaznaczył, że wniosek o przywrócenie terminu do uzupełnienia skargi jest bezprzedmiotowy.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną odwołujący się G. G. wniósł o oddalenie skargi i zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego się zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna podlegała uwzględnieniu.

Podstawowa kwestia wymagająca rozstrzygnięcia w rozpoznawanej sprawie dotyczyła tego, czy możliwe było sprostowanie sentencji wyroku Sądu Apelacyjnego przez zamianę zawartego pierwotnie w punkcie I. wyrażenia „a w pozostałym zakresie odwołanie oddała” wyrażeniem „i w tym zakresie

odwołanie oddala”. Po wniesieniu przez organ rentowy skargi kasacyjnej Sąd Apelacyjny dokonał bowiem sprostowania sentencji wyroku postanowieniem wydanym na podstawie art. 350 § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem sąd może z urzędu sprostować w wyroku niedokładności, błędy pisarskie albo rachunkowe lub inne oczywiste omyłki.

Sprostowanie wyroku może polegać na usunięciu niedokładności, poprawieniu błędów pisarskich lub rachunkowych albo na sprostowaniu innych oczywistych omyłek. Nie może jednak prowadzić do zmiany rozstrzygnięcia (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z 13 stycznia 2005 r., III CK 155/04, LEX nr 371487). Wymienione w hipotezie art. 350 § 1 k.p.c. wady orzeczenia musi charakteryzować cecha oczywistości, która stanowi jednocześnie granicę dopuszczalności sprostowania. Nie jest dopuszczalne w tym trybie doprowadzenie do jakiegokolwiek ingerencji w przedmiotowy lub podmiotowy aspekt zapadłego orzeczenia. Nie można w wyniku stosowania art. 350 k.p.c. doprowadzić do merytorycznej zmiany orzeczenia. Sprostowanie przewidziane w art. 350 k.p.c. służy do usuwania z tekstu orzeczenia niedokładności, błędów pisarskich albo rachunkowych lub innych oczywistych omyłek, a nie do naprawy poważniejszych wad orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2007 r., II CSK 314/06, IC 2008, nr 12, s. 45 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2014 r., I CSK 422/13, LEX nr 1532772).

Instytucja sprostowania wyroku nie może być wykorzystywana do eliminowania błędów merytorycznych w rozstrzygnięciu sprawy. Sprostowanie nie może więc dotyczyć na przykład rozmiaru świadczenia. Tego rodzaju błąd zawarty w wyroku, chociażby niezgodny z wolą składu orzekającego, powinien być wyeliminowany w trybie zaskarżenia – przede wszystkim apelacją, a w przypadku wyroku sądu drugiej instancji skargą kasacyjną (por. wyrok Sądu Najwyższego z 19 listopada 2015 r., IV CSK 764/14, LEX nr 1962543). Sprostowanie orzeczenia nie może prowadzić do nowego rozstrzygnięcia ani uzupełnienia poprzedniego rozstrzygnięcia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 5 listopada 2015 r., V CNP 6/15, LEX nr 1920185). Sprostowanie orzeczenia przewidziane w art. 350 § 1 k.p.c. ma na celu usunięcie niezgodności między rzeczywistą wolą i wiedzą sądu a ich wyrażeniem na piśmie. Instytucja sprostowania nie może być wykorzystywana do

usuwania merytorycznych błędów w rozstrzygnięciu sprawy, nie może prowadzić do jego zmiany, a wymienione w art. 350 § 1 k.p.c. wady orzeczenia musi charakteryzować cecha oczywistości, wyznaczająca granicę dopuszczalności tego rodzaju ingerencji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 czerwca 2013 r., V CZ 28/13, LEX nr 1375536; z 31 stycznia 2007 r., II CSK 314/06, LEX nr 445207; z 20 sierpnia 1998 r., III CKU 35/98, LEX nr 1216932; z 25 listopada 1976 r., II CZ 97/76, LEX nr 7882; z 3 marca 1976 r., II CZ 11/76, LEX nr 7806; z 10 marca 1966 r., II CZ 19/66, LEX nr 5950).

Podsumowując, sprostowanie wyroku nie może nigdy prowadzić do zmiany samego rozstrzygnięcia, nie może więc dotyczyć treści i rozmiarów świadczenia lub ustalenia prawa (w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych, wszczynanej wniesieniem odwołania od decyzji organu rentowego, nie może dotyczyć zakresu oddalenia lub uwzględnienia odwołania). Wprawdzie może się zdarzyć, że konkretne rozstrzygnięcie zawarte w wyroku zawiera błąd będący wynikiem pomyłki i nie jest przez to zgodne z intencją składu sędziowskiego, jednak tego rodzaju błąd może być naprawiony jedynie w trybie zaskarżenia orzeczenia w toku instancji albo wniesienia skargi kasacyjnej.

W rozpoznawanej sprawie prostowanie sentencji wyroku Sądu Apelacyjnego z 15 marca 2016 r. postanowieniem Sądu Apelacyjnego z 29 sierpnia 2016 r. stanowiło istotną ingerencję w merytoryczną treść rozstrzygnięcia, a zatem naruszało dopuszczalny zakres sprostowania wytyczony przesłankami zawartymi w art. 350 § 1 k.p.c. Pierwotne sformułowanie „w pozostałym zakresie oddala odwołanie” oznaczało bowiem, że odwołujący się G. G. odpowiada całym swoim majątkiem za zobowiązania „V.” Spółki z o.o. z siedzibą w L. z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, składek na ubezpieczenie zdrowotne, składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych nie tylko za luty 2004 r., lecz także za wszystkie pozostałe okresy wymienione szczegółowo w decyzji organu rentowego, a także z tytułu kosztów egzekucyjnych oraz odsetek od należności składowych. Oddalenie odwołania „w pozostałym zakresie” było jednoznaczne z „utrzymaniem w mocy” decyzji organu rentowego co do wszystkich pozostałych okresów (poza lutym 2004 r.). Z kolei sformułowanie po sprostowaniu „w tym zakresie oddala odwołanie” oznaczało, że odwołujący się G. G. odpowiada

całym swoim majątkiem za zobowiązania Spółki z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, składek na ubezpieczenie zdrowotne, składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych tylko za luty 2014 r. W pozostałym zakresie apelacja organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego – korzystnego dla odwołującego się – została bowiem oddalona, co oznaczało, że w pozostałym zakresie odwołujący się nie odpowiada za zobowiązania składkowe Spółki.

Z tej przyczyny należało uznać za uzasadniony kasacyjny zarzut naruszenia art. 350 § 1 k.p.c., zawarty w piśmie procesowym organu rentowego z 14 października 2016 r., stanowiącym uzupełnienie skargi kasacyjnej. Pismo to zostało wniesione przed upływem terminu dwóch miesięcy od otrzymania przez pełnomocnika organu rentowego odpisu postanowienia Sądu Apelacyjnego z 29 sierpnia 2016 r. o sprostowaniu sentencji wyroku z 15 marca 2016 r., a zatem należało przyjąć, że faktycznie bezprzedmiotowy był wniosek organu rentowego o przywrócenie terminu do wniesienia „uzupełnienia skargi kasacyjnej”. Skarga kasacyjna w odniesieniu do sprostowanej części wyroku została wniesiona w terminie.

Postanowienie sądu drugiej instancji formalnie dotyczące sprostowania wyroku, a w rzeczywistości zmieniające merytorycznie to orzeczenie, podlega zaskarżeniu skargą kasacyjną (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 listopada 2010 r., IV CSK 188/10, OSNC 2011, nr 7-8, poz. 86). Jak już wspomniano, sprostowanie wyroku (orzeczenia co do istoty sprawy) nie może prowadzić do zmiany rozstrzygnięcia, tj. dotyczyć treści i rozmiarów świadczenia lub ustalenia prawa, a jeżeli taki błąd zostanie popełniony, podlega naprawieniu w postępowaniu rozpoznawczym tylko przez wniesienie apelacji lub skargi kasacyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 grudnia 1980 r., III CRN 133/80, OSNCP 1981, nr 6, poz. 115). Z tego względu, zawarte w postanowieniu sądu drugiej instancji rozstrzygnięcie, które zmienia orzeczenie tego sądu co do istoty sprawy, nazwane „sprostowaniem”, podlega zaskarżeniu skargą kasacyjną, nie mieści się bowiem w hipotezie art. 350 § 1 k.p.c., lecz art. 398¹ § 1 k.p.c. Decydujący w tym wypadku jest merytoryczny charakter tego orzeczenia.

Zawarty w wyroku z 4 listopada 2010 r., IV CSK 188/10 (OSNC 2011, nr 7-8,

poz. 86) pogląd, że dopuszczalne jest zaskarżenie skargą kasacyjną postanowienia sądu drugiej instancji prostującego wyrok, jeżeli w rzeczywistości zmienia ono ten wyrok co do istoty, należy zaakceptować i podzielić. Wprawdzie w sprawie, w której został wyrażony, chodziło o zawarte w wyroku sądu odwoławczego postanowienie prostujące z urzędu wyrok sądu pierwszej instancji, jednak analogicznie potraktować należy postanowienie prostujące wyrok sądu drugiej instancji, jeżeli w wyniku jego wydania nastąpiła ingerencja w merytoryczną treść wyroku wydanego w postępowaniu apelacyjnym. Postanowienie o sprostowaniu wyroku przez Sąd Apelacyjny nie podlega zaskarżeniu w drodze zażalenia, jeżeli więc jego treścią jest dokonanie zmian w merytorycznym rozstrzygnięciu zawartym w wyroku tego Sądu, jedyną dopuszczalną formą zakwestionowania prawidłowości tak dokonanej korekty treści orzeczenia drugoinstancyjnego jest wniesienie od niego skargi kasacyjnej. Organ rentowy wniósł skargę kasacyjną (w piśmie procesowym z 14 października 2016 r., nazwanym „uzupełnienie skargi kasacyjnej”).

Instytucja sprostowania wyroku, przewidziana w art. 350 § 1 k.p.c., służy wyeliminowaniu oczywistych niedokładności, błędów pisarskich albo rachunkowych lub innych omyłek. Oczywistość oznacza, że muszą one powstać w wyniku niewłaściwego odzwierciedlenia w orzeczeniu rzeczywistej i nie mogącej budzić wątpliwości woli sądu, są obiektywnie i bez wątpliwości dostrzegalne w treści orzeczenia lub wprost wynikają z zestawienia tej treści z zawartością akt, a powstały z powodu technicznej niedoskonałości ujęcia rozstrzygnięcia sądu w słowach, przedstawienia stanowiska sądu w błędnej formie lub w sposób niedokładny, a więc niepełny i nieprecyzyjny. Sprostowanie nie jest środkiem prawnym służącym korekcie rozstrzygnięcia co do jego istoty. Nie jest też drogą prawną prowadzącą do wyjaśnienia znaczenia treści niejasnego orzeczenia, temu celowi służy bowiem instytucja wykładni (art. 352 k.p.c.). Stanowisko takie dominuje w orzecznictwie (por. wyrok Sądu Najwyższego z 24 lipca 2002 r., I CKN 886/00, LEX nr 57810, postanowienia tego Sądu z 5 grudnia 1980 r., III CRN 133/80, OSNC 1981 nr 6, poz. 115 i z 1 czerwca 2013 r., V CZ 28/13, LEX nr 1375536). W postanowieniu z 3 lipca 2003 r. (I CZ 17/03, LEX nr 189397) Sąd Najwyższy przyjął wprawdzie, że możliwe jest wykorzystanie instytucji sprostowania do dokonania diametralnej zmiany treści rozstrzygnięcia merytorycznego

(sprostowanie polegało na zastąpieniu rozstrzygnięcia o treści „oddala zażalenie” sformułowaniem „uchyla zaskarżone postanowienie”), jeśli oczywistość błędnego wyrażenia woli wynika w sposób oczywisty z uzasadnienia, jednak taki pogląd można odnieść tylko do wypadków, kiedy uzasadnienie jest częścią składową orzeczenia, nie zaś stosować wówczas, kiedy sporządzone jest później, gdyż prowadziłoby to do nieusprawiedliwionego celami, jakim służy sprostowanie, uczynienia z niego swoistego, nieograniczonego jakimkolwiek terminem, środka korekty orzeczeń.

W rezultacie zgodzić się należało ze skarżącym organem rentowym, że korekta oznaczenia przedmiotowego zakresu oddalenia i uwzględnienia odwołania G. G., zawartego w punkcie I. sentencji wyroku Sądu Apelacyjnego, nie mogła nastąpić w drodze jego sprostowania.

Z kolei pierwotna treść sentencji wyroku Sądu Apelacyjnego z 15 marca 2016 r. (w wersji: „a w pozostałym zakresie oddala odwołanie”) zawierała istotną wadę konstrukcyjną, powodującą niemożliwość jego wykonania wskutek rozstrzygnięcia o żądaniach stron w sposób wzajemnie wykluczający się (punkt I. i punkt III.), których (owych sprzeczności) usunięcie było niemożliwe na podstawie analizy uzasadnienia wyroku. Uzasadniało to kasacyjne zarzuty naruszenia art. 325 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez wydanie wyroku wewnątrznie sprzecznego w punktach I., II., III. i IV. Wadliwości konstrukcyjne należało usunąć z jego treści w drodze uchylecia wyroku, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c., z powodu wadliwości procesowych, zgodnie z wnioskiem pozwanego organu rentowego.

Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego wynika z treści art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.